

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Nove Slovenije

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 65, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 25. 10. 2019

KOMISIJA ZA NADZOR JAVNIH FINANC

Dr. Anže Logar, predsednik

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ

Na podlagi drugega odstavka 48. člena Poslovnika državnega zbora zahteva Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ z naslednjo točko dnevnega reda:

Upravljanje z državami podjetji in politično kadrovanje

Obrazložitev:

V zadnjem času se bolj intenzivno odpirajo vprašanja o načinu korporativnega upravljanja z državnimi podjetji ter kadrovanja na podlagi političnih kriterijev, ki ga resna država ne bi smela dopustiti. Ob tem bi morali zvoniti vsi alarmi. Če že imamo sistem državnega lastništva podjetji, ki se ga vladajoča politika tako trdovratno oklepa, je prav, da ima država tudi odgovornost za kadrovske odločitve. Vlada zagotovo mora opravljati tudi nalogo kadrovanja, vendar jo mora opravljati odgovorno, preudarno in predvsem v korist podjetji ter države. Ključno vprašanje ob tem pa je, koga kadruje in kako kadruje, torej način kadrovanja ter samo upravljanje s podjetji v državni lasti. In prav način kadrovanja že dlje vzbuja nezaupanje v strokovnost in racionalnost odločitev pri upravljanju državnih podjetji. Tudi pod to vlado.

Prof. dr. Andrej Rus v svojem uvodu k Smernicam OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti pravi: »Prva naloga vlade je postaviti centralni nadzor nad imenovanjem svojih predstavnikov v nadzorne svete. To mora storiti kot fiduciar in ne kot kvazi lastnik kot doslej. Kadrovanja ne smejo biti rezultat

kadrovske kuhinje. Pa tudi če so, morajo kandidati imeti jasen profil, ki ni nujno izražen zgolj v profesionalnih kvalifikacijah, temveč tudi v dokazani sposobnosti interakcije z vladnimi strukturami.«

V Novi Sloveniji smo se za sklic nujne seje KNJF odločili, ker je kadrovanje v državnih podjetjih sila nenavadno in nelogično ter pušča dvome o tem, da vladna politika menja tudi dobre in uspešne kadre. Zdi se, da imajo nekateri posamezniki tudi obstoječo vlado zgolj za sredstvo, s katerim uresničujejo svoj vpliv nad državnim gospodarstvom in nad denarnimi tokovi.

Tovrstno kadrovanje je problematično zlasti, ko se zgodi brez razloga in v uspešnih podjetjih. S tem država daje napačna sporočila. Kadruje se po načelu »važno, da je naš« in ne po načelu namenitve priložnost sposobnim in uspešnim. Opozarjamo, da je politično kadrovanje posebej neodgovorno v času, ko se napoveduje ohlajanje gospodarstva in se tudi državnim podjetjem obetajo velike preizkušnje. Kdo bo sprejel odgovornost za morebiten upad dobička in izgube ter za morebitna odpuščanja? Bo to vlada Marjana Šarca?

Neustrezno kadrovanje oseb brez strokovne integritete obenem povečuje tudi tveganja za pojave korupcije. Le imenovanje ustrezno usposobljenih oseb s strokovno integriteto lahko zagotavlja visoko stopnjo neodvisnosti od različnih oblik pritiskov in korupcijskih teženj. Imenovanje oseb na odgovorne pozicije na podlagi političnih povezav seveda vzbuja tudi skrb o načinu vodenja družb, ki bo zaradi navedenega povsem pod vplivom interesov omrežji političnih centrov moči.

Smernice OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti priporočajo: *»Ustanovitev kandidacijskih komisij bi bilo lahko koristno, ker bi pripomoglo k iskanju dobrih kandidatov in strukturiranju kandidacijskega postopka. Kot dobra praksa se je v nekaterih državah izkazalo tudi ustanavljanje specializiranih komisij ali »javnih odborov«, ki nadzirajo kandidiranje v odbore družb v državni lasti. Četudi imajo takšne komisije oziroma javni odbori morda pooblastila samo za priporočanje, lahko močno vplivajo na povečevanje neodvisnosti in strokovnosti odborov družb v državni lasti.«* Pri kadrovanju v času vlade Marjana Šarca pa smo priča kadrovanju, pri katerem generalni sekretar vladne stranke pokliče prvo nadzornico družbe, ter ji pove, imenovanje katerega kandidata za direktorja država pričakuje.

OECD priporoča tudi: *»Koristno bi tudi bilo, če bi lastniški organi vzdrževali bazo podatkov o strokovno usposobljenih kandidatih, ki so jih pridobili v odprtem kandidacijskem postopku. Drugi načini za povečevanje kakovosti kandidacijskih postopkov je sodelovanje s strokovnimi kadrovskimi agencijami ali mednarodni razpisi. Takšne prakse bi pripomogle k boljšemu izboru kvalificiranih kandidatov za odbore družb v državni lasti, predvsem v smislu specialističnih znanj iz privatnega sektorja in mednarodnih izkušenj.«* Ob tem se

postavlja vprašanje ali kadrovanje pod vlado Marjana Šarca sledi tem priporočilom in najboljše kandidate išče tudi v bazah strokovno usposobljenih kandidatov, ali se na drugi strani to načelo prezre ter kandidate imenuje v skladu s političnimi kriteriji.

Tudi pod Šarčevo vlado se ponovno dokazuje, da v Sloveniji ne poznamo pravih korporativnega upravljanja, ter da bi bilo za državo bolje, da podjetji ne bi imela v svoji lasti. Zdi se, da podjetja v državni lasti predstavljajo »korito« za omrežja vsakokratnih vlad in strank vladajoče koalicije ter za z njimi povezane lobije. Zato v Novi Sloveniji ponovno spodbujamo izvedbo postopkov privatizacije ter prodajo podjetji odgovornim lastnikom in ne poštnim nabiralnikom, če želimo, da bo od teh podjetji sploh še kaj ostalo. Vpliv politike na razvoj teh podjetji je namreč škodljiv.

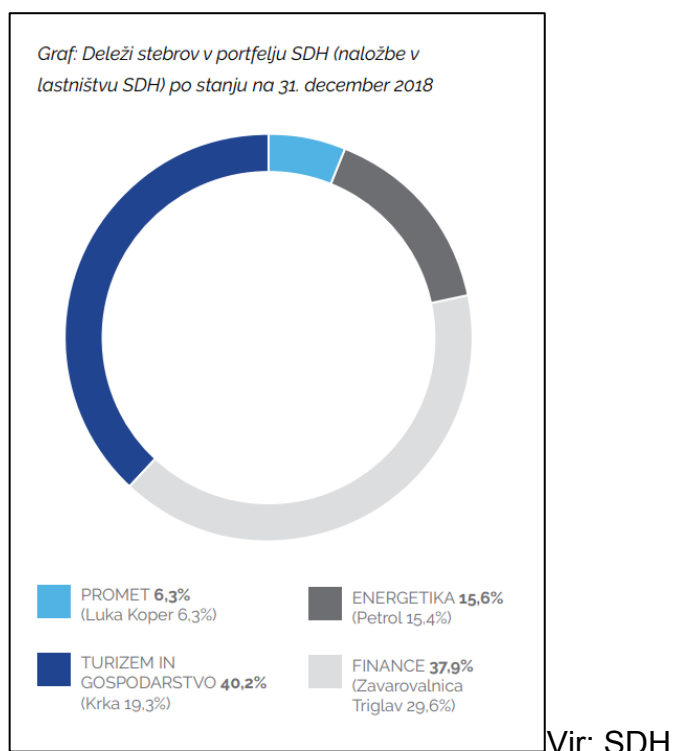
Že 21. junija 2013 je Državni zbor sprejel Sklep o soglasju k odtujitvi naložb Republike Slovenije, Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., Slovenske odškodninske družbe, d. d., Modre zavarovalnice, d. d., D.S.U, družbe za svetovanje in upravljanje, d. o. o., in Posebne družbe za podjetniško svetovanje, d. d.

Državni zbor je dal soglasje za odtujitev petnajstih naložb Republike Slovenije in sicer za podjetja:

- Adria Airways, d. d.
- Aero, d. d.
- Elan, d. o. o.
- Fotona, d. d.
- Helios, d. d.
- Aerodrom Ljubljana, d. d.
- Adria Airways Tehnika, d. d.
- Nova KBM, d. d.
- Telekom Slovenije, d. d.
- Cinkarna Celje, d. d.
- Gospodarsko razstavišče, d. o. o.
- Paloma, d. d.
- Terme Olimia Bazen, d. d.
- Unior, d. d.
- Žito, d. d.

Od sprejema tega sklepa je minilo že več kot šest let. Do konca leta 2018 je bilo s seznama 15 kapitalskih naložb, ki so bile na podlagi sklepa Državnega zbora RS iz leta 2013 predvidene za prodajo, prodanih zgolj devet kapitalskih naložb. V portfelju naložb v lasti RS in SDH je bilo konec leta 2018 še vedno za 1,1 milijarde evrov portfeljskih naložb. V portfelju SDH je bilo konec leta 2019 še vedno za več kot 40 % naložb v turizmu in gospodarstvu, kjer pa je bilo v

zadnjih letih zaznati negativni trend ponderirane povprečne čiste dobičkonosnosti kapitala.

Tudi OECD ocenjuje, da je javno lastništvo v Sloveniji široko razširjeno, korporativno upravljanje je šibko, vstopne ovire pa zmanjšujejo konkurenco, tehnološki napredek in tuje naložbe. OECD zaradi tega Sloveniji med drugim priporoča tudi zmanjšanje vključenosti države v gospodarstvo.

Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje sklepe:

- 1. Komisija za nadzor javnih financ priporoča Vladi RS, naj prepreči vpliv kakršnihkoli političnih interesov na kadrovanje in odločanje pri upravljanju državnega premoženja.**
- 2. Komisija za nadzor javnih financ priporoča Vladi RS, da zagotovi čim hitrejšo nadaljevanje privatizacijskih postopkov na način, da se za gospodarske družbe najde odgovorne lastnike.**
- 3. Komisija za nadzor javnih financ priporoča Vladi RS in Slovenskemu državnemu holdingu, da se na področju upravljanja z državnim premoženjem držita načel korporativnega upravljanja OECD.**

4. Komisija za nadzor javnih financ priporoča Komisiji za preprečevanje korupcije RS, da preišče morebitna korupcijska tveganja v postopkih razrešitev ali imenovanj oseb v organe vodenja ali nadzora družb v državni lasti.

Predlagatelji predlagamo, da na nujno sejo Komisije za nadzor javnih financ povabite naslednje osebe:

- Marijan Šarec, predsednik Vlade RS
- Dr. Andrej Bertoncelj, minister za finance
- Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Gabrijel Škof, predsednik uprave SDH
- Karmen Dietner, predsednica nadzornega sveta SDH
- Boris Štefanec, predsednik Komisije za preprečevanje korupcije RS
- Tomaž Vesel, predsednik Računskega sodišča RS

V imenu predlagatelja bo vsebine na seji komisije predstavil poslanec Jernej Vrtovec.

Aleksander Reberšek
Namestnik vodje poslanske skupine NSi